books2ebooks.eu

LEOPOLD, CARL GUSTAF AF

Underdånigt frögde-tahl, til gladaste åminnelse af hans kongl. höghets, Swea och Götha nådigste cron-prints, prints Gustavs högst hugnerika födelse, 20:de dag jul år 1746. Hållit på stora rådhus-salen

1770

books2ebooks.eu
Kungliga Biblioteket
National Library of Sweden

EOD - Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 12 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!
Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

■ Få samma utseende och känsla som med originalet!
■ Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
■ *Sök:** Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
■ *Klipp & klistra:** Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).
*Ej tillgängligt i varje e-bok.

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.
■ Villkor för användning: https://books2ebooks.eu/csp/sv/nls/sv/agb.html

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 40 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.
Sök böcker tillgängliga för den här tjänsten: https://search.books2ebooks.eu
Mer information finns tillgängliga via https://books2ebooks.eu boken.

1770

Leopold, C. G. af

Sv. Samb.
Vitt. Sv.
Vers. kat.
Gust. III
(B)
1700-1829
1770

1770
LEOPOLD, C. G. af.

Vitt. Sv. S.
Verts Kgl
Bn
Gust. III
1700-1829
1770

Underdånigt

Frögde-Tahl,

Til

Gladaste Åminnelse

Af

Hans Kongl. Höghets,

Swea och Götha Nådigste Cron-Prints,

Prints GUSTAVS

Högst hugnerika Födelse,

20:de Dag Jul År 1746.

Hållit

På Stora Rådhus-Salen i Norrkjöping,

I en Förnäm och Talrik Samlings närwaro,

20:de Dag Jul År 1770,

Af

CARL GUSTAF LEOPOLDT,

I deß 14:de ålders åhr.

Norrkjöping,

Tryckt hos JOHAN BENJ. BLUME.

KONGL. BIBLIOTHEKET STOCKHOLM

Hwem är som ej blir glad, när något lyckligt händer?
En Sjöman fägnar sig, när han i hamnen länder,
En uti mörkret stadd, när ljuset börjar gry
Och swarta molnen bort för Phoebi strålar fly.
Hwi må då icke Wi i dag oß mangrant gläda?
Då Wi tilsammans få på detta rummet träda,
At tacka Zions GUD, som nådigt på oß tänkt,
Och en så dyrbar skatt i GUSTAF Swea skänkt.
Hwad under är wäl nu at Nordens högder skalla,
Af dån och glädje-rop, at frögde-skotten knalla,
At Echo roar sig, wårt fägneljud at bry,
När luste-eldar tänd's, som bloßa högt i sky?
Alt hwila bör i dag, som Wi plä' slögder nämna,
Och Wärk- och Gärnings-männ, sitt arbet' halfgjordt lämna,
Samt torka ur sin syn, en trälsam mödos swett:
När alla ömt ta' del, i frögd som himlen gedt.
När glädjen alstrar ro och nöjet krantsar binder,
När menlösheten själf, i lekar utan hinder,
Hörs qwäda om Din börd, Du Swear Göthers frögd,
När hwar och en i dag, är munter, glad och nögd:
När späda munnar och med barnslig ton förklara,
Den fägnad de hos sig i kärlig nit förwara;
När ögat röjer gladt hwad lust i hjärtat är,
Så tecknar detta alt, hwad fruckter wördnad bär.
Då af så ömnog frögd wårt sinne muntert blifwit,
Som wördnads flammor tändt och kärleks eld framdrifwit;
Så söka de med wåld tillräckligt utlopp få,
Likſom en häftig ström den ej kan stilla stå.

När Själen är förnögd kan sinnet hastigt lättas.
Så går och oß i dag, då wi af nöjen mättas.
Som dåld och häftig eld kan swårlig dämpad bli,
Wår glädje brister ut och gör från olust fri.
På så betydlig dag, hur låter wäl sig göra?
At jag som owan Tolk likwäl skal ordet föra,
Och på så wärdigt rumm så djärft och dristigt gå,
Der Lärdoms-hjältar swårt med heder kunna stå.
Hälst för en Samling som af witterhet wist lyser,
För hwilken i mitt bröst jag skyldig wördnad hyser,
Och önskar at jag nu wår frögd kan tolka så,
At det mot ämnets högd nog wärdigt swara må:
Men om i början jag mig rättsint kunnat råda,
Och hämma drift och nit, då hade jag fådt skåda
Den oförmögenhet, som nu mitt hinder är,
Och uti slika fall sig klarast wisa plär.
Dock efter nu så är, at jag får hörder blifwa,
O! wärda Samling! då Ehr gunst mig wärdes gifwa;
Låt den upfylla alt hwad hos mig felas kan,
När åren hindra mig, at tala, som en man.
Ej någon undra lär, om mig nu lika händer,
Med den som från en högd til djupet ögat sänder,
Han hisnar, blir förskräckt, ja swimmar ändtlig bort,
Om någon til hans hjälp ej kommer innan kort;
Försagd jag äfwen blir, om ej Er ynnest botar,
Den brist, som mina ord och tankar hemligt hotar,
När sig nu wåga tör min klena Skalde-Mö,
At på så ädelt fält få minnes krantsar strö.

Låt

Låt andra Folkslag fritt af stora Kungar skryta,
Dem de från menskjo-tahl til Gudars wilja byta:
Dig Himmel! ware tack, wi äfwen Förstar ägt,
Som sina Likars dyrd mångfaldigt öfwerwägt.
Ej hafwa stora Roms AUGUSTER och TRAJANER,
Som fördt från blodigt Fält så många segrand Faner,
I åra mera lyst än stora VASAR gjordt,
Hwars hjälte-dater man kring wida werlden spordt.
Om til det tide-hwarf wi wåra tankar sträcke,
Då Folket insöft låg i dystra mörkrets täcke,
Och til deß upkomst man ej wiste minsta råd,
Så lyser härlig fram den höga Ättens Nåd.
Från denna ålder Wi oß til en annan gifwa,
Som för wår frögd i dag bör rätta ämne blifwa.
Ack! had' jag styrka nog, at tolka som sig bör,
Dens lof, som nu bland oß wår glädje-dag utgör!
En *GUSTAF ERICSON* jag bör med wördnad nämna,
Och ej i glömskans wåld deß Kunga-Bragder lämna;
Han som så utmärkt godt wårt Swea wisat har,
Deß minne aldrig dör, blir ämigt hos oß qwar.

Från äldre STURENS Hof af mod och åhra känder,
Han sina ögon ömt på Rikets refwor wänder:
Fast han som gisslan bort til Dannmark blifwer förd,
Han kommer åter hit och af Försynen rörd,
Med Dahl-Almogens hjälp slår den Tyrannen neder,
Som i oskyldigt blod sitt fall sig själf bereder.
Han stiger på den Thron och tar den Spiran ann,
Som CHRISTIERN mer med wåld än Folkets wilja wann.
Fler än en Andlig Mann bar fasa för dens styrka,
Som aldrig hade lärdt, at Påwiskt annhang dyrka;
För en så widsträckt makt sly Präster från den ort,
Där de för wildsint nit sig allmänt kände gjordt.
Bland Folket upror blef, så här, som där, i Landet,
Men GUSTAF slug och stor knöt åter endräkts-bandet,
Sen han styrdt öfwerwåld, han slöt med Grannar frid,
Ty blef i Swerget snart en god och önsklig tid.
Wäl sökte nedrigt Folk, at Kungen djärft förtrycka;
Dock fälde han ej mod, som altid ägde lycka,
Försiktig åtgärd ståds deß ledswänn war och blef,
Så han sin sak med rätt til allas fördel dref.
Hwad mer Kung GUSTAF gjort Historien beskrifwer,
Och at Han Storwärk gjordt, en ewig sanning blifwer:
Men ack! den grymma död, som intet dödligt spar,
Med GUSTAFS dyra lif wår sällhets träd afskar.
Twå Söner ägde han som snart til Styret trädde,
Men ingen utaf dem likt Fadren riket glädde.
Kung ERIC mycket lärd, dock nog ostadig war,
Han ärfde wäl deß rum, men ej deß hjärta bar.

Här

Här såg förwirradt ut, när Bröder ej förliktes;
Dock genom GUDs Försyn förbistring snart undwiktes;
Ty ERIC som med wåld så många härdt bemött,
Ett oblidt öde fann och blef från Thronen stött.
Härnäst man JOHAN såg få ärfwa Fadrens Rike,
Han wördad blef som Son, war dock ej GUSTAFS like;
Han mera foglig sig än Brodren wäl betedt,
Fast för deß många fehl han härda straff utsedt.
Så hugad som han war, att främja Påwens åra,
Så litet kunde han förqwäfwa *LUTHERS* låra;
CATHRINÆ Lithurgie knapt börjas och får slut,
Förän Kung JOHAN dör och Munkar fösas ut.
Nu trodde SIGISMUND få bära Swerjes Krona,
Men Gud från utländskt ok dock wille Swear skona.
Alt SIGISMUNDI hopp förswann för CAROLS mod,
Fast Riket skakadt blef och want sin rätt med blod.
Den tappre Swenske CARL förr mannbar icke blifwer,
Än han sitt tryckta Folk ur Owäns händer rifwer,
Han derför kröns till Kung, som ju högst billigt war,
Ty han sitt Rikes wäl på ömma skuldror bar.
Dock fast Kung CARL war stor och åran honom ledde,
Hans Son än mera öm, och nitisk sig betedde,
När han sin' Fäders prackt och purpur på sig drog,
Han liksom deß förtjänst med samma äfwen tog.
Knapt sjutton år han fylt då han på thronen trädde,
Och modig giek i fält, samt harnesk på sig klädde,
Hans styfwa klinga sägs beständt med slagnas blod,
Ty har han sig och rest en äwig äreståd.

Mok

Mot Danmark aldra först han sina wapen riktadt,
För Ryß och Påland ej i största faran swicktadt,
Wår GUSTAF som wäl såg sitt Rikes nöd och brist,
Gick själf med muntert mod att dämpa owäns list.
Haus wapen, hwilka jämt med lagrar blefwo prydde,
I Polska Preussen härdt deß makt och wälde tydde,
Han bragte detta Land och Ryssar till en frid,
Med hwilken Rikets gränß han widgar samma tid.
Men detta ej är nog att tolka Hjältens åra,
Märk! högsta nit han bar för himlens rena lära.
Bland hundra dödars hot han främst i faror gick,
Då öfwerlägsen makt hans styrka kända fick;
Och fast, när Hjälten dog, än swängdes seger-fana,
Dock ömmar Swerget än den stora Kungens bana,
Som uphögd i sitt fall och städs af segrar följd,
Nog tidigt med Triumph i ärans graf blef hölgd.
Uti CHRISTINAS hand strax derpå Spiran lyfte,
Och lyckan nu på nytt åt Swea ljufligt myste,
Men rätt som bäst Wårt hopp ett mål i henne fann,
Så glömde hon sig själf och bort från oß förswann.
Tre CARLAR fingo sen den Swenska Kronan bära,
Som täflat med hwarann i tapperhet och åra,
En tågar öfwer Bält, en annan på ett år,
Sin Granne modigt mer än trenne gånger slår.
Den tredje med en Här, ändock nog klen och ringa,
Emot en talrik flock tycks själfwa Lyckan twinga,
Då han wid Narvæ stad med 8000 mann,
På tiodubbel mängd en dråplig seger wann.

Wid

Wid Düna äfwen så som och wid Clisſow hände,
Hwart CARL den XII for de CARLARS styrka kände.
Tolf storwärk som han gordt, owanſkligt witne ge,
Att hwad en Kung gör stor man fådt i honom se.
Men ack! det Nordens bloß wid Fredrikshall måst ſlockna,
Och Sorgemålnen straxt, kring Swenſka rymder tjockna;
Ty här låg Hjälten död, beſtänkt med egit blod,
Som Hjältars mönſter war i tapperhet och mod.
ULRICA, stor till börd, straxt ſom Gudinna lyſte,
Hon för ett manbart folk beſtändig wänſkap hyſte,
Att hägna Swenſka barn deß höga fägnad war,
Men det att göra rätt nog möda med ſig bar.
Hon derför lämnar bort ſin makt i FREDRICS händer,
Som allment älſkad blef och hyllad utaf Ständer,
Han ſkänkte åter alt hwad enwåld från oß tog,
Ty han Friboret folk ur deße boijor drog.
Wår Frihet till oß kom, hon wann af FREDRIC hägnad,
Ja, ur deß milda ſyn framlyſte idel fägnad,
Det ſår ſom ännu war uti deß Sido ömt,
Blef öfwer Furſtens nåd af glädje haſtigt glömt.
Den Dyra UDALRIK' wår Stora FREDRICS maka,
Med honom gjorde ett att Swerges rätt bewaka,
GUDs Frucktan, Mildhet, Dygd, upfylte deras Själ,
Ty war och begges Frögd att alla mädde wäl.

* * *

De fordna Kungar af den ädla Ätten VASA,
Hwars Höga blotta namn hos owän wäkt stor fasa,
Dem ha wi alle nu för Hjältmod wörda fådt,
Och deras bragde-tahl i korthet genomgådt.
Men som när på ett Fält man flere blomster finner,
At granska smått och stort man ofta icke hinner,
Ty pläckas gärna då en blomma här och där,
Som täckast wisar sig och mäst behaglig är.
Så har jag äfwen gjordt, ty tiden wil ej lämna,
Fritt tilstånd Kungars dyrd och VASARS storwärk nämna.
Wårt ämne är för högt, min tunga är förklen,
At tolka Hjältars glants som altid blifwer ren.
Dock ADOLPH FREDRICS näd min swaghet styrka gifwer,
Hans dygders högd och dyrd, som rycktets förmål blifwer,
Så stor förundran lär bland efterwerlden te,
Som de åt Swea Barn fådt ömnig sällhet ge.
LOVISA dygdens Wänn och äraus Skyds-Gudinna,
Bland Dråttar blir det swårt at hennes like finna;
Kom Europa hit, se här ett Kunga-Par,
Som Kröntas mönster är och Nordens wördnad har.

Af en så Dyrbar Stam der alla dygder blänka,
Har oß en nådig GUD wår GUSTAF welat skänka.
Hos honom mildhet, frägd och höghet göra ett,
Ty har Deß födsel och en allmän frögd berett.
Wår Prints deß egen dygd så wäl som födslen kläder,
Han full utaf förtjänst i Fädrens fotspår träder,
I den wi ADOLPH och LOVISA dyrka få,
När sena åldren gjör at de sku från oß gå.
Nu hur och på hwad sätt skal Himlens godhet prisas?
Som emot oß i dag så öfwerflödigt wisas.
Här wid min tanka snart förlorar all sin kraft,
Som förr slikt ämnes högd ej nånsin för sig haft.

Du Swidjoths kära Prints, hwars börd i dag wi fira,
Din dyra Hjäßa wi med glädje-krantsar sira:
War Dina Swears hjälp och Dina Göthers staf,
Så skal Din ära sidst och grönskas wid Din Graf.

Fast än GUSTAVERS blod i Dina ädror rinner,
Du dock med rätt och skäl Dig Deras Frägd påminner,
Det mod Din Stam-Far lyft på Swenska Thronen opp,
Och öfwer Beltens is med tredje GUSTAF lopp,
Det fins än hos ett Folk, som skal dig bistånd gjöra,
Ock Dig med tapper arm til ärans högder föra;
Men om Försynen täks dig fridsens lagrar ge,
Så skal du ock i oß ett lydigt Folk få se.

Ja, Du Allrådand' GUD! som ser från högden neder,
Hör, hwad Ditt Swenska Folk Dig nu af hjärtat beder:
Wårt höga Kunga-hus wälsigna med Din hand,
Lät flöda all Din nåd ut öfwer detta Land.
Kung ADOLPH FREDRIC som din ögnasten beware,
Alt godt hwad önskas kan Du ej för Honom spare:
Wårt Swea til nytt lif, wår fiende til harm,
Så lät Deß ädla blod få länge hållas warm!
LOVISA Swears Mor och Göthers UDALRIKA,
Lät höga Himla-Drätt Ditt bistånd aldrig swika:
Gjut glädje-olja in uti Deß milda bröst,
Til deß Hon ändtlig ser sin lefnads sena höst!

Tag

Tag höga Himmel tag Prints GUSTAF i din hägnad,
Bewara Honom wäl til senste tiders fägnad:
Lät Swear Göthers bön på Honom fyllas få,
Så lär han til wår frögd all önsklig sällhet nå!
Beskydda store GUD wår höga Cron-Printsessa,
Begjut med ömnog nåd deß dyra Själ och Hjässa:
Lät MAGDALENA ej ifrån oß tagen bli,
För'n Barn- och Barn-Barns Barn ha fådt Deß sällhet si!
Wår Amiral Prints CARL Du wärdes styrka gifwa,
At Owäns hotand' Skepp från wåra Kuster drifwa:
Så widt som Swensker Köl på Hafwets rymder far,
Lät Honom wördad bli, som Tolfte CAROL war!
Prints FREDRIC ADOLPH fräls från alla farors tunga,
Unn oß om Hans förtjänst och segrar lofsång sjunga:
Gif Honom mod och makt, när nöden fordrar så
At hämma oförrätt och Millioner slå!
För Mannheims dyra skatt SOPHIA ALBERTINA,
Lät Glädjens lystra Sol i med- och motgång skina,
Bjud lyckan hwarje dag Deß ledswän wara få,
Tils Hon af åra mått skal utur tiden gå!
Wårt Swea Rikes Råd, och högt uplyste Ständer,
De gjöre samfält alt hwad til GUDs åra länder!
Hwem wördar ej det blod som främjat Swerges wäl:
Den endräkt söka lärt, bör ej bli aggets träl.
Wälsigna HERRE dem på Swea murar waka,
Lät mannamod och wett hos dem ej stå tilbaka,
Med trofast redlighet at fäkta för ett Land,
Som dock förwänts bör sitt wäl från högre hand!

I alla Swenska bröst bör resas denna dagen,
En trefalt åreſtod för Konung, Frihet, Lagen,
På hwilken tecknas skall, at GUSTAFS födsto-stund,
Har gedt åt alla tre förnyad stöd och grund.
Wår GUSTAF blifwe störst bland dem som kallas stora,
Han blifwe då wår tröst, när ADOLPH wi förlora,
Lät Swea detta bli din önskans mål och högd:

Lef GUSTAF Swears hopp, lef länge glad och nögd!!!

Til Auctoren.

Du qwicka Yngling, som mitt sinne
I dag så mycken fägnad gordt;
Du har wäkt tankan i mit minne
Hwad fordom gorde Rom så stort.

* * *

Det war ej ynnest, pengar, ähnor;
Nej! det war wett och witterhet;
Ett tappert mod wid flygand' Fanor
Och uti frid wältalighet.

* * *

Ditt snille prof i dag oß wisar,
Att Swea ammar ämnen opp,
Som om man dem upodlar, prisar,
Så ge de Swerjet samma hopp.

* * *

Du Norrköpings Papyrus lilla,
Tag till i Manndom wett och dygd;
Lätt laster ej din wandel willa;
Så blir du Stor uti wår bygd.

ERIC FUNCK.

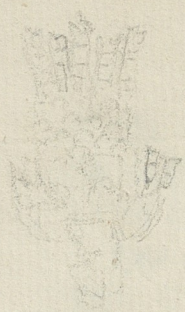

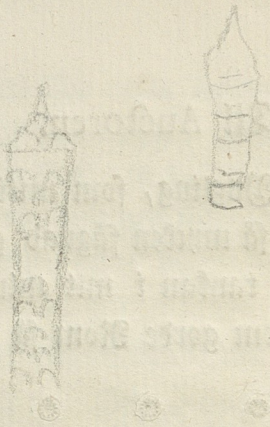

books2ebooks.eu

www.books2ebooks.eu

books2ebooks.eu

Kungliga Biblioteket

National Library of Sweden